

Vänta inte på ett WTO-avtal för att genomföra förenklingar av handelsprocedurer

- Länder bör inte vänta med att förenkla och ta bort krångliga procedurer för att minska transaktionskostnaderna vid internationell handel.
- Den ekonomiska krisen får inte bli en ursäkt för länder att ta steg tillbaka och försämra möjligheterna för de företag som verkar på den internationella marknaden.
- WTO-förhandlingarna om förenklade handelsprocedurer är en möjlighet att minska effekterna av den ekonomiska krisen. Tillsammans med liberaliserad tjänstehandel skulle ett nytt WTO-avtal om handelsprocedurer motsvara ett stimulanspaket på 150 miljarder dollar.

Det finns ett positivt samband mellan förenklade handelsprocedurer och ökad handel. Världshandeln står inför den största ekonomiska nedgången på decennier är och en rad länder har infört åtgärder för att minska effekterna av krisen. Det finns en oro att dessa åtaganden ska leda till protektionism och mindre öppen handel. I detta läge är det av vikt att bevara och bevaka de förenklingar av det internationella handelsregelverket som uppnåtts. Den ekonomiska krisen får inte bli en ursäkt för att ta steg tillbaka och försämra möjligheterna för de företag som verkar på den internationella marknaden.

Ett snabbt avslut i WTO:s Doha-runda kan dröja. Detta är att beklaga eftersom Doha skulle ge en välbehövlig injektion till världshandeln och bidra till stabilitet genom ökad förutsägbarhet. Förenklade handelsprocedurer är ett av de områden som skulle ge störst vinster. Länder bör därför

inte vänta på att förhandlingarna ska avslutas i WTO utan istället genomföra reformer och förenklingar redan nu. De internationella instrumenten och standarderna finns redan tillgängliga. Att ha enkla, transparent och förutsägbara regler för handel är en konkurrensfördel.

Effektiva handelsprocedurer – än viktigare i tid av ekonomisk kris

Prognoserna för utvecklingen av världshandeln är oroande. I en rapport från WTO (World Trade Organization) förutspås att volymen av världshandeln kommer att minska med 9 procent under 2009. OECD är än mer pessimistisk i sin *Economic Outlook* och tror att nedgången i den internationella handeln under 2009 blir 13,2 procent¹. Oavsett vilken organisation som får rätt, skulle det i så fall bli den största nedgången i världshandeln sedan andra världskriget.

Nedgången i den internationella handeln har bidragit till att krisen har spritt sig även till Asien. En region som man inte trodde skulle drabbas så hårt av det som först uppfattades vara en finanskris som främst berörde Nordamerika och Europa. Den globala nedgången av handeln är ett exempel på hur nära sammankopplade världens marknader genom globaliseringen.

En allmän minskad efterfrågan i kombination med svårigheter för företag, särskilt små och medelstora, att få krediter är delar av förklaringen till nedgången.

Det finns en oro för att den ekonomiska krisen ska leda till att länder inför protektionistiska åtgärder för att skydda den egna industrin och minska handeln. Vi menar att länder istället ska göra tvärt om. Förenkla och ta bort

krångliga procedurer för att minska kostnaderna för att handla internationellt och, förhoppningsvis, därigenom mildra effekterna av krisen för handeln. Det finns exempel på länder som gjort detta. Till exempel har Indien, Kina och Malaysia förenklat eller eliminerat krav på licenser vid export och import.

Vänta inte på WTO-förhandlingarna för att genomföra förenklade handelsprocedurer

Världsbanken lyfter fram WTO-förhandlingarna om förenklade handelsprocedurer som en möjlighet att minska effekterna av den ekonomiska krisen².

Förhandlingarna om förenklade handelsprocedurer är en del i det breda paket av frågor som förhandlas inom ramen för Doha-rundan i WTO. Ett WTO-avtal om handelsprocedurer skulle underlätta för företag som handlar internationellt. Avtalet skulle skapa bindande regler för WTO:s medlemsländer och bidra till större förutsägbarhet och förenklade procedurer för att importera och exportera varor. Emellertid krävs genombrott i de centrala förhandlingsfrågorna jordbruk och industrivaror för att förhandlingarna ska ha utsikter att kunna avslutas.

WTO-sekretariatet noterar att de förslag om marknadstillträde för jordbruks- och industrivaror som lags i Doha-rundan motsvarar ett stimulanspaket riktat till konsumenter på över 150 miljarder dollar. Utöver detta skulle ett nytt avtal om förenklade handelsprocedurer, tillsammans en liberaliserad tjänstehandel, mer än dubbla den summan³. Flera studier har publicerats som lyfter fram att förenklade handelsprocedurer förmodligen är det förhandlingsområde som skulle ge störst vinster⁴. Särskilt för de u-länder som fortfarande har krångliga och administrativt betungande regler för import, export och transit.

Ett WTO-avtal är dock inte den enda möjligheten för länder att ta del av dessa vinster. Oavsett utgången i Doha-förhandlingarna bör WTO:s medlemsländer fortsätta att genomföra förenklade handelsprocedurer och inte vänta på att ett WTO-avtal ska förhandlas klart.

Varje land kan enskilt besluta att förenkla och modernisera sitt regelverk för handel. Det är dock viktigt att länderna baserar sina åtgärder på de internationella standarder och

rekommendationer som finns. En studie från Kommerskollegiums om vinsterna från Doha-förhandlingarna visar att åtgärderna främst kommer landet själv till del, men att det likväl underlättar för landets handelspartners. Förhandlingarna är alltså inget nollsummespel utan alla kan vinna på att transaktionskostnaderna för internationell handel minskar.

Förenklade handelsprocedurer är en konkurrensfördel

Sverige är ett litet, handelsberoende land med ett relativt ofördelaktigt geografiskt läge i utkanten av Europa. Att det ska vara enkelt att handla med Sverige är därför en viktig konkurrensfördel för svenska import- och exportföretag.

Sverige har uppnått mycket beträffande förenklade procedurer kopplat till handel med gods. Målsättningen har varit att skapa enkla, transparenta och förutsägbara förhållanden för handel. Samarbete mellan den privata och offentliga sektorn för att skapa gemensamma lösningar har varit en viktig drivkraft. I en nypublicerad rapport om världshandeln 2008 rankas Sverige som det näst bästa landet i världen, efter Singapore, när det gäller effektiva import-, export- och tullprocedurer⁵.

I rapporten *Doing Business* tar Världsbanken årligen fram indikatorer som visar olika aspekter av handelsprocedurer i en rad länder. Indikatorerna visar att det i genomsnitt tar 8 dagar att exportera från Sverige, då är transport från företagets lager till utskeppningshamn inklusive tullklaring inräknad. För OECD-länderna är motsvarande siffra 11,6 dagar. I Sydostasien, Afrika och Centralasien tar det enligt Världsbankens data tre till fyra gånger längre tid att exportera.

De flesta stora tillverkande företag är beroende av att leveranser av råmaterial och insatsmaterial sker snabbt och punktligt. Därför är effektiviteten och risken förknippad med landets handelsprocedurer en viktig faktor i beslutet när ett företag väljer mellan flera länder för en investering⁶. En studie från Världsbanken visar att för varje dag som skeppning av gods fördröjs på grund av export- eller importprocedurer så minskar handeln med en procent.⁷ Effektiva handelsprocedurer är därför en konkurrensfördel.

¹ OECD (2009) OECD Economic Outlook Interim Report

² McLindon (2009) "Keep the trade flowing by cutting red tape", in Baldwin and Everett "The collapse of global trade, murky protectionism and the crisis: Recommendations for the G20"

³ WTO (2009) Report to the TPRB from the Director-General on the financial and economic crisis and trade-related developments, JOB(09)/30

⁴ Ett exempel är studien "Economic Implications of the Doha Round" (2006) från Kommerskollegium som analyserar vilka effekter Doha-rundan skulle få för nationalinkomst och handel. Studien omfattar fyra förhandlingsområden; jordbruksliberalisering, marknadstillträde för industrivaror, tjänstliberalisering samt förenklade handelsprocedurer. Studien visar att av dessa fyra områden är det förhandlingarna om handelsprocedurer som har störst potential till vinster för utvecklingsländerna

⁵ World Economic Forum, The Global Trade Enabling Report 2008

⁶ OECD (2009) Overcoming Border Bottlenecks – The costs and benefits of trade facilitation

⁷ Djankov, Freund and Pahl (2006) "Trading on Time" World Bank Research Paper